

Bolujete li od prodiko-blebletitisa...?

... ILI STE NA PUTU SAVRŠENOG RODITELJSTVA?

prof. Kolinda Vučinić, pedagog

ŠTO JE SAVRŠENO RODITELJSTVO?

Roditeljstvo za koje postoji plan, zasniva se na:

- akciji - ne na reakciji,
- na promišljanju - ne na ljutnji,
- na razumnim potezima - ne na glupostima.

Savršeno roditeljstvo je proces u kojem roditelji sa svojim ljudskim manama i slabostima daju sve od sebe kako bi odgojili sposobnu, odgovornu i sretnu djecu.

PRAVILA 'SAVRŠENOG' ODGOJA

Preuzmite glavnu riječ

Prvi korak je u preuzimanju glavne riječi, a sastoji se u tome da jednostavno sebi dopustite da imate glavnu riječ i da počnete očekivati od djece da vas slušaju. Na tako zdravim osnovama sagradit ćete sa svojom djecom odnos pun ljubavi i povjerenja, moći ćete ih voditi u zrelost s vrijednostima, znanjem i životnim vještinama kakve im može dati samo roditelj.

Recite im, nemojte ih moliti

Česta pogreška koju roditelji čine jest da djecu mole, umjesto da im kažu da nešto učine. Riječi koje izaberete odredit će hoće li dijete vaše traženje shvatiti kao da je to nešto što može, ali i ne mora učiniti.

Pogledajte razliku između ovih dviju vrsta zahtjeva:

Nešto što se može i ne mora napraviti	Nešto što je obvezno
Bilo bi lijepo kad bi netko pospremio dnevnu sobu.	Mario, molim te, odnesi sve igračke u dječju sobu. Ana, pokupi sve suđe i stavi ga u sudoper.
Djeco, ne mislite li da je vrijeme zaspavanje?	Osam je sati. Vrijeme je da ugasite TV i odjenete pidžame.
Voljela bih da siđeš.	Tu se ne smiješ penjati. Molim te, siđi.
Pokupi svoje stvari, dobro?	Molim te, uzmi svoj ruksak, jaknu i cipele.

Kad nešto kažete, to i mislite, i to već prvi put.

Neki roditelji imaju naviku mnogo puta ponavljati svoj zahtjev prije nego nešto poduzmu kako bi ih dijete poslušalo. Djeca imaju radar koji im točno govori kad odrasli uistinu misle ono što kažu, a i kad nije tako. Neki roditelji uistinu nešto misle tek nakon što su njihovi zahtjevi nekoliko puta zanemareni.

Obično to ističu:

- crvenilom u licu,
- ukočenim tijelom,
- djetetovim imenom izgovorenim kroz zube,
- šakom koja udara o stol u ritmu 'ozbiljno ti govorim, mladiću!'

Istraživanja su pokazala da na dječji neposluh roditelji odgovaraju na jedan od tri načina:

Agresivni roditelji	Pasivni roditelji	Dosljedni roditelji
<ul style="list-style-type: none"> – napadaju, bilo riječima ili djelom – gotovo se stalno ljute na dijete, a ta ljutnja nema nikakve veze s djetetovim ponašanjem – neka djeca to doživljavaju kao neku vrstu ljubavi – dijete čak može uzvratiti vikom (uzvraća ljubav) i ubrzo se taj odnos gradi na svađi – neka djeca postaju povučena i uznemirena – takvi roditelji postižu uspjeh temeljen na strahu 	<ul style="list-style-type: none"> – dopuštaju djeci da im'skaču po glavi' – ima ih posvuda – ubrzo će otkriti da ih djeca vrte oko malog prsta – takvi roditelji otkrivaju da su veoma ljuti i umorni zbog poteškoća uzrokovanih takvim ponašanjem – ne bi nas trebalo iznenaditi da roditelji koji ozlijede svoje dijete često pripadaju ovoj skupini: povučeni, plahi roditelji kojima, nakon što dugo u njima kuha, konačno prekipi 	<ul style="list-style-type: none"> – sigurni, odlučni i strogi, a istodobno pouzdani i opušteni – dosljednost je vještina, a ne nešto urođeno – može se naučiti – leži u nama samima i u našim stajalištima i postupcima – morate biti načisto – uspostavite dobre veze – budite jasni – ako neće slušati, ponovite naredbu – ostanite u blizini <p>Tajna je samo u upornosti. Kada dijete shvati da ne odustajete, doživjet će jedan zgodan blag živčani napadaj, ili će pokušati skrenuti s teme, a onda će se na kraju predati.</p>

Obećajte da ćete uvijek misliti ono što kažete

Ako, primjerice, zovete dijete da dođe iz dvorišta, a ono se odmah ne odazove, morat ćete uložiti dodatan trud i otići u dvorište, primiti ga za ruku i reći: 'Kad te pozovem, očekujem od tebe da dođeš!'

Ljepota takva pristupa jest u tome što morate samo jedanput ili dvaput 'dokazati' da mislite ozbiljno.

Budite dosljedni

Djeca će naučiti vjerovati da kad nešto kažete, to uistinu i mislite. Ostanite pri tome.

Budite kratki i određeni

Među roditeljima se širi bolest koja se zove „*prodiko - blebetitis*.“

Najočitiiji simptom je uzrujana rečenica koja teče bez prestanka.

Primjer: Pošaljete djecu u sobu uz ljubaznu molbu da se sprema za spavanje i nakon pola sata otkrijete da se tuku jastucima. Roditelj zaražen „*prodiko – blebetitisom*“ kaže:

„Poslao sam vas u sobu prije trideset minuta da se spremite za spavanje, a nitko se još nije niti počeo spremati, a već je prošlo osam sati i sutra je škola - vrtić i zašto se to mora ponavljati iz večeri u večer, ne možete li se bar jedanput spremati za spavanje a da me ne naljutite i zašto je u ovoj sobi opet takav nered, zar nikad ne možete.....“

(je li čudno što djeca okreću očima?)

Za ovu bolest postoji lijek:

- nastojite govoriti manje, a kazati više
- budite određeni u opisima, ali upotrijebite što manje riječi

Pokušajte ovako: „Djeco sad je 8,30. U pidžame. Odmah.“

Kao što vidite, to je kratko i jasno, to je lako razumjeti.

Nemojte popustiti pred prigovaranjem, cmizdrenjem i pritiscima!

Mnogi roditelji dobro počnu, ali ih nevjerojatno uporna djeca skrenu s pravog puta, izgleda kao da udruže svoje sposobnosti te da roditelje pogode u slabu točku.

Ako dobro radite svoj posao, često se vaše odluke djetetu neće svidjeti.

Vaš najvažniji cilj, kao roditelja, nije da kratkoročno usrećite svoju djecu. Vaš je cilj da odgojite **sposobne i odgovorne ljude.**

Dajte djeci mogućnost izbora - postavljajte im pitanja

Prvenstveni je cilj odgoja da se dijete osamostali.

Primjer: - *problem nereda u dječjoj sobi.*

Roditelj s pravom može očekivati da dječja soba bude čista i uredna.

Tipična pogreška koju roditelji čine jest da zahtijevaju od djece da je pospreme, ali u vrijeme u koje to roditelju odgovara i prema roditeljevim uputama. Često to završi provalama bijesa.

Bolji bi izbor bio:

- uključiti djetetove vještine donošenja odluka i

- iskoristiti njegovu želju da ima nadzor nad svojom sobom i nad svojim životom

Roditelj može ponuditi nekoliko dobro promišljenih mogućnosti:

- *'hoćeš li pospremiti sobu danas nakon ručka ili ćeš radije to učiniti sutra nakon likovne igraonice?'*
- *'hoćeš li sam pospremiti sobu ili da ti pomognem?'*

Jasno je da će dijete bolje reagirati na bilo koju od tih izjava nego na izjavu: *'Pospremi sobu! Odmah!'*

Još jedan mogući pristup tom problemu jest postavljanje pitanja kojima ćete djetetu pomoći i usmjeriti ga dok pronalazi vlastita rješenja.

'Vidim da se igraš s čovječuljcima po cijeloj kući . Bi li ti možda bilo lakše da odrediš neko mjesto za tu igru?'

Sljedeća je mogućnost da si uzmete vremena i razgovarate s djetetom o tom problemu i pitate što o tome misli.

'Znam da tebi tvoj nered u sobi ne smeta, ali meni je teško promijeniti posteljinu i pospremiti tvoju odjeću. Možeš li mi pomoći da pronađemo neko rješenje?'

Svaka od tih tehnika pruža roditelju različite mogućnosti da potakne dijete da se samo uključi u rješavanje problema. Upotrebljavajte pravila rutine:

- kućne obaveze
- odlazak na spavanje,
- obroci
- izlazak iz kuće ujutro i sl.

To su stvari od kojih se sastoji život.

Imate li precizno određena pravila i uigrane rutine, stvari će teći same od sebe. No ako ih nemate, nastaje - kaos. Isplati se uložiti vrijeme u određivanje obiteljskih prioriteta, pravila i rasporeda svakodnevne rutine

- prvi dio ovog ključa zahtijeva malo više vremena za promišljanje.
- sjednite i u miru razmislite o svojim dnevnim aktivnostima.

Treba odrediti prioritete - što je u vašoj obitelji najvažnije.

Kad to učinite,

- napravite tablice u kojima ćete naznačiti korake od kojih se sastoje veliki zadaci, kao što su jutarnja rutina, rutina nakon škole/vrtića ili rutina odlaska na spavanje;
- kupite i na zid objesite veliki obiteljski kalendar u koji ćete upisati sve obiteljske obveze i aktivnosti;
- napravite popis pravila ('nema tučnjave', 'budite ljubazni i obazrivi jedni prema drugima')

Sagradite temelje od ljubavi, povjerenja i poštovanja.

Dobro promislite o svakodnevnoj komunikaciji s djecom.

• Volim te   • Vjerujem ti   • Poštujem te

Pobrinite se da glavna poruka koju im šaljete bude:

Djeca koja vjeruju da ih vole, poštuju i da im vjeruju važne odrasle osobe u njihovu životu, reagirat će na mnogo ugodniji način.

Kako prenijeti takvu poruku djeci?

- Prvo, darujte im vrijeme.
- Drugo, slušajte ih.
- Treće, hvalite i potičite svoju djecu svakoga dana.

Potražite razloge, velike i male, da djeci date pozitivnu povratnu informaciju.

Prvo razmislite, a tek onda nešto učinite.

Trenuci u kojima nešto činite prije nego što ste o tome razmislili najgori su trenuci roditeljstva.

To su trenuci u kojima ste izgubili strpljenje - oni strašni trenuci kad *vrištite, urlate, prijetite* ili *udarate*.

Nitko se od nas nije rodio sa znanjem kako biti roditelj. Možemo voljeti svoju djecu svim srcem i dušom, ali nismo se rodili s genom koji bi nam dao *instinktivno znanje* o tome kako biti dobar roditelj.

Ne znamo što učiniti kad se naša djeca ne ponašaju pristojno, niti kako riješiti svakodnevne probleme u odgoju djece.

Proces savršenog roditeljstva ne možemo naučiti slučajno.

Potrebno je...

istraživati,

razmišljati,

planirati

...kako bismo odlučili koje je najbolje rješenje za svaki problem.

Prema :

1. Steve Biddulph 'Tajna sretne djece'
2. Elizabeth Pantley 'Savršeno roditeljstvo'

prof. Kolinda Vučinić, pedagog

<http://www.roda.hr/tekstovi.php?TekstID=7&Tekst2ID=155&Show=429>